

SPECIJALAN ČLANAK

Uslovi za ulazak biomedicinskog časopisa u *MEDLINE* bazu biomedicinskih podataka

DOI: 10.7251/SMD1302110S

(Scr Med 2013;44:110-1)

Medline je baza podataka koja sadrži citate i apstrakte iz preko 5000 biomedicinskih publikacija iz celog sveta.¹ U tu bazu besplatno se ulazi putem *PubMed* sajta koji pruža citate članaka i njihove apstrakte. Danas svi lekari, ali i drugi stručnjaci iz raznih zdravstvenih oblasti, redovno pretražuju podatke u toj bazi podataka. **Medline** daje naslove članaka i apstrakte na engleskom jeziku, bez obzira na to da li su radovi publikovani na engleskom ili nekom drugom jeziku.

Odluku o ulasku nekog časopisa u **Medline** donosi Odbor za izbor (Literature Selection Technical Review Committee, LSTRC) koji imenuje director Nacionalne biblioteke za medicinu u Vašingtonu (National Library of Medicine). LSTRC svake godine razmatra molbe više od 420 naslova časopisa, a u bazu se uključi manje od jedne trećine.

Časopisi koji izlaze tri ili više puta godišnje u štampanom obliku, uz molbu i odgovore na s mnoštvo pitanja, prilažu po jedan primerak četiri poslednja broja časopisa. Časopisi koji izlaze dva puta godišnje (poput našeg časopisa, *Scripta Medica*) ili neredovno, prilažu po jedan primerak, tri poslednja štampana broja.² Propisi za časopise koji izlaze samo elektronski drugačiji su.

Ocena časopisa

Časopisi koji ne izlaze redovno, nemaju šansu da uđu u **Medline**. LSTRC procenjuje kvalitet časopisa na osnovu brojnih parametara. Glavne od njih navodimo u nastavku.

1. Najveći deo časopisa mora da je posvećen biomedicinskim temama.
2. Kvalitet članaka je najvažniji pri izboru časopisa koji se uključuje u **Medline**. Procenjuju se sledeće odlike radova u časopisu: validnost, važnost, originalnost i doprinos datom području.
3. Kvalitet uređivanja radova treba da pokaže objektivnost, kredibilitet i kvalitet sadržine. Ta svojstva se procenjuju na osnovu informacija o metodama selekcije članaka koji se publikuju, recenziranju (posebno učešće spoljašnjih recenzentata), poštovanju etičkih normi, dokazu da su autori

dali izjave o finansijskom konfliktu interesa, objavljivanju eventualnih grešaka (errata), davanjem šanse da se objave komentari čitalaca itd. Oglašavanje i komercijalni sponzori ne bi smeli dovesti u pitanje objektivnost publikacija.

4. Kvalitet produkcije časopisa (štampa, grafika, izgled časopisa, štampa na hartiji bez kiseline) takođe se razmatra.

5. **Medline** zahteva da su članci u časopisu usmereni lekarima, medicinskim tehničarima, stomatolozima, veterinarima i svim profesionalcima koji obavljaju naučna istraživanja ili se brinu o zdravlju. To su istraživači, praktičari, edukatori, administratori ili studenti.

6. Vrste sadržaja u časopisima koje **Medline** obuhvata su sledeće: originalna istraživanja, originalna klinička zapažanja praćena analizom i diskusijom; analiza filozofskih, etičkih ili socijalnih aspekata zdravstva ili biomedicinskih nauka; kritički revijski članci, opisi metoda ili procedura i prikazi slučajeva s diskusijom.

7. Za časopise na stranim jezicima važe isti (navedeni) kriterijumi.

Nažalost, uglavnom ogromna je većina od predloženih časopisa uvrštena u **Medline** koji su na engleskom jeziku. Najbolji je primer za to registrovan pre dve godine kada je u jednoj turi procene, od svih prihvaćenih koji izlaze na engleskom, prihvaćen samo jedan časopis koji izlazi na stranom jeziku (portugalskom/engleskom).

Epilog

Kada je naš časopis pre 2 godine odbijen, jer nije zadovoljio kriterijume za uključivanje u **Medline**, redakcioni odbor časopisa je doneo odluku da svi važni članci izlaze samo na engleskom, a razne informacije i dodatna uputstva autorima na srpskom. Osim toga uvedene su rubrike *Financial Disclosure*, *Authorship Statement*, štampanje na *acid-free* hartiji i neke druge novine. U januaru 2014. godine (dve godine nakon prethodnog predloga), *Scripta Medica* može ponovo konkurisati da se časopis indeksira u toj bazi podataka. Kvalitet objavljenih radova u poslednja

tri broja biće i kritična odlika časopisa. Nažalost, mali je priliv kvalitetnih rukopisa dospevao u redakciju.

Pokušaji da se istraživanja u širem regionu Republike Srpske podstaknu kursevima o publikovanju i nedavnim izdavanjem knjige posvećene istraživanju i biomedicinskom publikovanju³ nisu tako brzo mogli podstaći stručno-naučnu aktivnost u našoj sredini. Sigurno je da će tek kvalitetne doktorske studije i veće ulaganje u istraživanja biti podsticaj boljim istraživanjima iz raznih biomedicinskih disciplina koja će se u većem broju publikovati kako u našem časopisu, tako i u raznim međunarodnim časopisima. Časopis *Scripta Medica* je tokom četiri godine, od 2010. godine, zahvaljujući glavnom uredniku ak-

ademiku Rajku Igiću, pružio podsticaj nekolicini lokalnih autora da razviju interesovanje za kvalitetnije istraživanje i publikovanje.

Prof. dr Milan Skrobić
Prof. dr Stevan Trbojević
Prof. dr Radoslav Gajanin

Reference

1. <http://www.nlm.nih.gov/pubs/factsheets/factsheets.html>
2. <http://wwwcf.nlm.nih.gov/lstrc/lstrcform/med/index.html>
3. Igić R, Škrbić R. Kako se pišu i publikuju saopštenja o biomedicinskim istraživanjima. Banja Luka/Laktaši, Grafomark, 2012